

*Афанасьєва М. В.,**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОСТА МОВА ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК ВИМОГА ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД

Анотація. Стаття присвячена дослідженню руху за просту мову юридичних документів у світі, зокрема ретроспективі нормативно-правового регулювання вимог чіткості та зрозумілості актів суб'єктів владних повноважень в англійських країнах, інших державах та Україні.

Автор статті виходить з тези, що юридична діяльність тісно пов'язана з використанням мови і її професійне застосування нерідко викликає складності для пересічних громадян. Це обумовлено використанням: бюрократичного стилю викладення тексту; складних вербальних конструкцій, довгих речень та заплутаних абзаців; штампів, кліше, спеціальних термінів та латинських висловів, без пояснення їх значення тощо. При комунікації держави із суспільством і людиною така мова нерідко призводить до непорозумінь, ускладнює належну реалізацію прав та виконання обов'язків адресатами юридичних документів.

Основна мета застосування простої мови – написати юридичний документ таким чином, щоб цільовій аудиторії, зацікавленим особам легко було зрозуміти його зміст та використати отриману інформацію.

Стаття починається з огляду теоретичних рамок, що лежать в основі визначення простої мови, та короткої історії ініціатив простої мови у світі. Описуються напрями, в яких проста мова мала вплив на юридичну діяльність у Великобританії, США, Канаді, Австралії й інших країнах світу, особливо в розробці законодавчих актів. Також досліджуються інші області, в яких проста мова мала вплив, такі як контрактне право та мова судових рішень.

Окремо досліджується стан нормативно-правового регулювання застосування зрозумілої мови в Україні стосовно правотворчої, правозастосовної та судової діяльності. Розглянуті чинні нормативні акти, що встановлюють вимоги до суб'єктів владних повноважень в цій сфері. Стаття прагне також розкрити актуальні області впровадження в Україні простої мови, включаючи питання дизайну та візуалізації в цифровій сфері.

Робиться висновок, що впровадження простої мови в юридичних документах при комунікації держави з людиною є вимогою демократичного суспільства та реалізацією принципу верховенства права. Наголошується на необхідності законодавчого закріплення імперативних вимог для всіх органів публічної влади та їх посадових осіб, щодо застосування у спілкуванні з суспільством чіткої, зрозумілої та простої мови.

Ключові слова: проста мова, юридичні документи, адміністративні акти, верховенство права, демократичне суспільство, інформація, комунікаційна політика.

Постановка проблеми. Практична діяльність юристів пов'язана з обміном інформацією, її аналізом, з підготовкою, написанням і оформленням юридичних документів. Можна

припустити, що за своє професійне життя юристи пишуть не менше, ніж письменники. Слово є основним професійним інструментом юриста. Саме тому важливо знати, як використовувати слово, щоб досягти бажаного результату [7].

«Юридична спільнота як практиків, так і науковців, уважають, що мають висловлюватися малозрозумілою мовою... Це не примха – писати ясно, – це вимога сучасного демократичного суспільства» (суддя Верховного Суду А. Бущенко) [8]. Слід погодитися з конструктивною критикою судді, юридичні тексти нерідко відрізняються зайвою складністю, сплутаністю побудови тексту, багатослівністю, незрозумілістю спеціальних термінів для адресата.

Проста мова, це «мова, яка є ясною, короткою, добре організованою і відповідає іншим передовим практикам, які дотичні предмету чи області та цільовій аудиторії» [32]. «Матеріал написаний простою мовою, якщо ваша аудиторія може знайти те, що їй потрібно, зрозуміти те, що вона знаходить, і використовувати те, що вона знаходить, для задоволення своїх потреб» [38]. Тобто проста мова сприяє комунікації між владою та людиною, забезпечуючи владні повідомлення такими характеристиками як доступність, зрозумілість, прогнозованість.

Проста мова використовується не для того, щоб «спростувати» інформацію, а, швидше, для того, щоб зробити її більш доступною та простою для сприйняття. «Проста мова важлива в умовах демократії, тому що кожен має право розуміти свої права» [11]. Застосування простої мови в юридичному документі – це прояв поваги до людини. Ніхто ніколи не скаржився, що просто знайшов корисну інформацію, і їй було надто легко прочитати чи зрозуміти.

Мета статті дослідити розвиток руху простої мови та впровадження вимог щодо зрозумілої мови на законодавчому рівні у світі та в Україні в аспекті верховенства права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні питання застосування мови у вітчизняній юриспруденції досліджувалися у дисертації С. Кравченка «Мова як фактор правоутворення та законотворення» (2000); у монографії М. Любченко «Юридична термінологія: поняття, особливості, види» (2015); у науковій статті В. Лазарева «Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації» (2021). Практичні аспекти застосування мови у юридичних документах висвітлювали юристи-практики, зокрема судді Верховного Суду: О. Кібенко у статті «Проста мова юридичних документів – що це і навіщо?» (2020); А. Бущенко у статті «Обов'язок влади спілкуватися з суспільством мовою, зрозумілою для суспільства» (2020).

Представлена стаття звертає увагу на міжнародний досвід виникнення та розвитку руху за просту мову в юридичних документах та національну практику нормативно-правового регулювання застосування зрозумілої мови в аспекті верховенства права.

Виклад основного матеріалу. Однією з тенденцій останніх років у вітчизняній юридичній практиці є вимога застосування простої мови, зокрема у викладенні інформації суб'єктами владних повноважень. Хоча міжнародний досвід складає більш ніж півстоліття.

Важливим каталізатором розвитку руху за просту юридичну мову стала поява у 1963 році книги Д. Мелінкова «Мова закону» [28], зростання споживчого руху з вимогою більш зрозумілих умов контракту, а також спроб груп суспільних інтересів у США посилити підзвітність державних службовців та агенцій перед звичайними громадянами [22]. У 1968 році Адміністративна конференція Сполучених Штатів (Administrative Conference of the United States) запропонувала створити «Бюлетень для споживачів», який «повинен перефразувати в популярних термінах суть дій федерального агентства, що становлять значний інтерес для споживачів» [34]. Адміністративний комітет Федерального реєстру наслідував цей приклад у 1976 році, прийнявши правило, що «кожне агентство, що подає запропонований або остаточний документ для публікації, має підготувати преамбулу, яка інформуватиме читача, який не є експертом у предметній галузі, про основу та мету правила чи пропозиції» [21].

Зародження руху за просту мову у Великій Британії розпочалося з англійської активістки К. Махер, яка на початку 70-х років минулого століття лобювала у британському уряді реформу формулювань складних форм та офіційно запустила кампанію Plain English. У 1981 році уряд відреагував на цю кампанію, за допомогою якої було переписано 58000 форм, що дозволило заощадити 15 мільйонів фунтів [26]. А у 1983 році кампанія Plain English опублікувала документ «Маленький шрифт» – звіт про тарабарщину, що використовується в контрактах. Цей звіт містив вказівки про те, як переписувати контракти простою англійською мовою [12].

В Австралії основною працею, що розкриває принципи простої англійської мови стосовно нормативних актів, є праця «Чітка розробка законодавства: нові підходи в Австралії» (1990), написана М. Тернбуллом, який на той час очолював Управління парламентської ради Австралійської Співдружності. Він описав три основні елементи розроблення законопроектів: 1) дотримуватися «правил простої мови», наприклад, «використовувати коротші та краще побудовані речення»; 2) «уникати традиційних форм вираження, які є надмірно довгими та неясними»; 3) «використовувати засоби розуміння, які пов'язані не лише з мовою» [37].

У США президентський виконавчий указ про регуляторне планування та нагляд №12866, прийнятий у 1993 році, передбачав, що «вся інформація має бути надана агентством громадськості простою та зрозумілою мовою» [36]. Законодавчий акт про просту мову (Plain Writing Act), прийнятий у США 13 жовтня 2010 року, цей день став Міжнародним днем простої мови. Акт вимагає, щоб федеральний уряд США видавав публічні документи «чіткими, короткими та добре організованими». Він також вимагає, щоб агентства призначали посадових осіб для нагляду за дотриманням вимог простої мови, про-

ведення тренінгів, підтримки розділів простою мовою на своїх вебсайтах та випуску звітів про дотримання вимог [32].

У 2006 році в Канаді прийнята державна комунікативна політика Communications Policy of the Government of Canada [15] (втратила чинність і з 2016 року чинний документ Policy on Communications and Federal Identity [33]). Відповідно до визначеної Політики урядові повідомлення мають бути об'єктивними, заснованими на фактах, неупередженими, ясними та написаними простою мовою. Використання простої мови є також вимогою Директиви з управління комунікаціями Канади (2016), яка встановлює, що комунікаційні продукти та заходи мають бути викладені ясно, своєчасно, точно, доступно та написані простою мовою [18]. Підхід, застосований у Канаді, ширше розглядає це питання, оскільки мова йде про комунікаційну політику держави, як двосторонній процес, діалог між владою та суспільством, а не лише про певні правила написання текстів.

Новозеландський «Біль про просту мову» (2022) спрямований на боротьбу з юридичним і бюрократичним жаргоном, зайвими аббревіатурами. Він передбачає, що офіційні документи мають складатися доступною, зрозумілою, «простою» мовою, що, своєю чергою, означає мову, яка: (а) відповідає цільовій аудиторії; (б) ясна, лаконічна, добре організована [31].

Як бачимо, рух за просту юридичну мову зародився в англійських країнах (Велика Британія, США, Австралія, Канада), але за останні декілька десятиліть набув поширення також в Латинській Америці та європейських країнах, таких як Швеція (Klarspråkgruppen), Італія (Progetto Chiaro!), Нідерланди (Klare Taal Beweging) і в цілому на рівні Європейського Союзу.

Так, у 2004 році президент Мексики започаткував ініціативу Lenguaje Ciudadano (Громадська мова), щоб спростити мову державних органів та уникнути труднощів і незрозумілості у комунікації між народом та державою [25].

В Італії рух впровадження простої мови (Progetto Chiaro!) реалізувався в межах діяльності Департаменту державного управління через Проект спрощення адміністративної мови. Джерелом натхнення реформи стала праця «Інструменти для спрощення мови державного управління» під редакцією А. Фіорітто, вперше опублікована у 1997 році [24]. У посібнику представлені практичні консультації щодо складання адміністративних документів, правил, контрактів тощо. У 2002 році в Італії було запроваджено так звану «директиву Фраттіні», яка передбачала десять правил написання текстів [19]. Щоб допомогти у застосуванні директиви було створено онлайн консультаційну службу для державних службовців та посадових осіб, яким потрібні рекомендації щодо складання документів відповідно до директиви.

У Нідерландах рух за зрозумілу мову (Klare Taal Beweging) протягом кількох років вручав нагороду за найкраще судові рішення написане простою мовою. На конференції, присвяченій мові юристів, які ведуть судові справи, Голова Верховного Суду Нідерландів М. Фетеріс закликав юристів уникати довгих та складних виступів: «Намагайтеся зробити складні питання доступними для судді, а не ускладнюйте прості справи» [29]. Це близько до того, що сказав суддя Верховного Суду США А. Скаліа: «Не ускладнюйте просту справу. Зробіть складну справу простою» [23].

Заради правди слід сказати, що у Швеції Король Карл XII видав розпорядження Королівській канцелярії складати доку-

менти, написані зрозумілою, простою шведською мовою ще понад 300 років тому [10], ще задовго до ХХ століття. Але перші керівні принципи використання мови у законах та постановах опубліковані канцелярією прем'єр-міністра Швеції у 1967 році. На початку 1980-х років Уряд створив Комісію з мовної підтримки (Språkvårdsutredningen) для перевірки діяльності державних органів. Правове підґрунтя застосування простої мови у Швеції започатковане Постановою щодо обов'язків урядових установ 1982 року, яка визначає, що Головне управління з правових питань Уряду має гарантувати, що мова законів та інших рішень є чіткою та простою наскільки це можливо [20]. З 1986 року діє Закон про адміністративну процедуру, який вимагає, щоб державні органи прагнули висловлюватися в доступній формі. З 2009 року діє Закон про мову, який підкреслює, що мова державного сектора має бути культурною, простою і зрозумілою (стаття 11) [35].

У 1993 році Європейська Рада ухвалила резолюцію щодо якості розроблення законодавства Європейського Союзу [16], мета якої – зробити законодавство доступним, завдяки застосуванню принципів побудови тексту. У 2002 році Європейська Комісія представила План дій щодо «спрощення і поліпшення регуляторного середовища» [9]. У 2010 році Європейська Комісія запровадила кампанію за ясність написання (Clear Writing Campaign) [27], спонукаючи установи Європейського Союзу застосовувати зрозумілу мову у публікаціях, звітах, на вебсайтах. Було підготовлено низку роз'яснень, керівництв щодо простої мови, в яких пояснюється важливість її використання в офіційних документах, пропонується план спрощення лексики, наводяться приклади успішного застосування тощо [14].

Популяризацію простої мови займаються і міжнародні організації. Асоціація PLAIN (Plain Language Association International) об'єднує прихильників та фахівців у галузі простої мови більш ніж із 30 країн [30]. Міжнародне об'єднання CLARITY спеціалізується на адаптації мови у правовій сфері. Мета об'єднання – зробити мову юридичних документів доступною та зрозумілою для широкого кола осіб. До об'єднання входять представники майже 50 країн. Двічі на рік випускається журнал (The Clarity Journal), проводяться міжнародні конференції [13].

Українське законодавство не містить окремого законодавчого акту, присвяченого простій мові в діяльності суб'єктів владних повноважень та в спілкуванні із суспільством. Однак шлях нормативно-правового закріплення вимог щодо зрозумілості положень юридичних документів розпочато.

Так, Закон України «Про правотворчу діяльність» (2023) передбачає, що для формулювання норм права у нормативно-правових актах використовується офіційно-діловий стиль. Терміни повинні бути короткими, лексично правильно сформульованими, однозначними, зрозумілими. Перевага надається загальноживаній та (або) спеціальній термінології державної мови. Обмеженому використанню при формулюванні норм права підлягають: запозичені іншомовні слова; терміни, що позначають вузькоспеціальні поняття; застарілі терміни; іменники та займенники, що акцентують на гендерних відмінностях осіб; прислівникові та дієприслівникові звороти (стаття 35) [1].

Закон України «Про адміністративну процедуру» (2022) передбачає, що адміністративні акти також складаються із застосуванням офіційно-ділового стилю (стаття 71); мотивування (обґрунтування) адміністративних актів має забезпечу-

вати особі можливість правильно його зрозуміти та реалізувати своє право на оскарження такого акту (стаття 72) [2]. Звернення законодавця до питань стилю викладення актів правозастосування та їх зрозумілості для особи свідчить про людиноорієнтований підхід, що сприяє належній реалізації адресатами як прав, так і обов'язків.

Більш того, в продовження теми простої мови в діяльність суб'єктів владних повноважень Кабінетом Міністрів України схвалені рекомендації щодо викладення інформації у форматах, що забезпечують доступність її сприйняття (2023) [3]. Рекомендації містять конкретні способи, які допомагають викладенню тексту у форматі легкого читання та із застосуванням методу спрощеної мови. Однак цей документ має рекомендаційний характер і не покладає прямих зобов'язань на виконавців. З урахуванням світових тенденцій та європейської практики, слід забезпечити імперативний характер таких вимог.

Окремо слід звернути увагу на впровадження простої та зрозумілої мови в цифровій сфері. Урядом України розроблені «Вимоги щодо створення (модернізації) офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади» (2019). Серед іншого встановлено, що вміст вебсайту повинен бути структурованим, логічним, зрозумілим та легким для читання. Текст повинен бути простим і коротким. Текст необхідно розбивати на розділи із заголовками, абзацами, уникати довгих речень, складних слів і фраз, спеціальних термінів, а також не загальноживаних аббревіатур [4].

Процесуальні кодекси не містять положень про просту, зрозумілу мову, доступну для розуміння кожного стосовно судових рішень та інших процесуальних документів. Хоча європейські акти м'якого права передбачають такі характеристики. Наприклад, Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи №(94)12 «Незалежність, дієвість та роль суддів» (1994) передбачає, що судді, зокрема, зобов'язані: чітко та повністю вмотивовувати своє рішення, користуючись легкозрозумілою термінологією (Принцип V, пункт 3, f) [5]. Своєю чергою Висновок №11(2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень встановлює, що усі судові рішення повинні бути зрозумілими, викладеними чітко і простою мовою – це необхідна передумова розуміння рішення сторонами та громадськістю. Для цього потрібно логічно структурувати рішення і викласти його в чіткому стилі, доступному для кожного. Будь-який припис, що міститься в судовому рішенні або виданий на його підставі, повинен бути викладений чітко й недвозначною мовою (пункти 32, 53) [6]. Слід пам'ятати, що рішення суддів стосуються не тільки безпосередньо залучених до справи сторін, вони також адресовані суспільству загалом, юридичній спільноті та суб'єктам владних повноважень, які зобов'язані їх виконувати. Тому законодавче закріплення вимог простої мови у процесуальних кодексах є необхідністю для демократичного суспільства та правової держави.

Проста мова юридичних документів служить суспільним інтересам: вона зміцнює верховенство права; сприяє захисту прав особистості, дозволяючи громадськості, зацікавленим особам, які не є експертами, зрозуміти юридичні приписи і, таким чином, застосовувати правила поведінки.

Висновки. Спілкування держави з людиною має відбуватися зрозумілою мовою, це витікає з принципу верховенства права, який вимагає якісного законодавства та правової визначеності, щоб особа мала ясність стосовно свого правового

становища. Це стосується як чіткості нормативних положень, зрозумілості актів правозастосування, так і простої мови судових рішень. Проста мова юридичних документів сприяє зрозумілості й ефективності комунікації між владою та особою, покликана зміцнювати довіру людини до суб'єктів владних повноважень.

Юридичні документи, що написані простою мовою: орієнтовані на людину, підтримують рівність, доступність та інклюзивність; зміцнюють довіру до владних інституцій та легітимність їх рішень; підвищують ефективність комунікації людини, суспільства та держави; зберігають час, який не буде витрачено на розплутування складної інформації та на додаткові роз'яснення; сприяють вільному демократичному обміну думками та побудові діалогу; посилюють контроль над владою з боку громадськості та ЗМІ; підвищують ефективність управління.

Література:

1. Про правотворчу діяльність: Закон України 24.08.2023 № 3354-IX. *Верховна Рада України*. Офіційний сайт. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>
2. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022. № 2073-IX *Верховна Рада України*. Офіційний сайт. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
3. Про схвалення рекомендацій щодо викладення інформації суб'єктами владних повноважень у форматах, що забезпечують доступність її сприйняття: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11. 2023. № 1046 р. *Верховна Рада України*. Офіційний сайт. *Законодавство України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/pro-skhvalennia-rekomendatsii-shchodo-vykkladennia-informatsii-subiektamy-vladnykh-povnovazhen-s1046-171123>
4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади: Постанова Кабінету міністрів України від 12.06.2019. № 493. *Верховна Рада України*. Офіційний сайт. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-%D0%BF#Text>
5. Рекомендація №(94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів» (ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 518 засіданні заступників міністрів 13.10.94. *Верховна Рада України*. Офіційний сайт. *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_323#Text
6. Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо якості судових рішень. Судова влада України. Офіційний сайт. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_11_2008.pdf
7. Афанасьєва М.В. *Правова аргументація та юридичне письмо: монографія*. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 124 с.
8. Обов'язок влади спілкуватися з суспільством мовою, зрозумілою для суспільства. Інтерв'ю з Аркадієм Бущенком, суддею Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. *Loyer*. 28.10.2020. URL: <https://loyer.com.ua/uk/obovязok-vlady-splukuvatysya-z-suspilstvom-movoyuzrozumiloyu-dlya-suspilstva/>
9. Action plan «Simplifying and improving the regulatory environment» Comission of the European Communities. 05.06.2002. COM(2002)278. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/committees/juri/20040218/020278EN.pdf>
10. An idea as old as language (or almost!). CLARITY. Plain Legal Language. URL: <https://www.clarity-international.org/plain-legal-language/>
11. Carlquist J. Everyone has the right to understand their rights. Umeå universitet. 2023-10-10. URL: https://www.umu.se/en/news/everyone-has-the-right-to-understand-their-rights_11840796
12. Carmoby D. Chrissie Maher's war on gobbledygook. Dotted and crossed. 07.12.2020. URL: <https://dottedandcrossed.eu/chrissie-mahers-war-on-gobbledygook/>
13. Clarity. *Clarity International*. URL: <https://www.clarity-international.org/about-clarity/>
14. Clear Writing. European Commission, 2010. URL: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies-old/translation/clear-writing-europe_en#:~:text=Clear%20writing%20for%20Europe%20is,simpler%2C%20jargon%2Dfree%20texts.
15. Communications Policy of the Government of Canada. 01.08.2006. CAID URL: <https://caid.ca/ComPolFedGov2006.pdf>
16. Council Resolution of 8 June 1993 on the quality of drafting of Community legislation // Official Journal of the European Communities. 1993. URL: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31993Y0617\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31993Y0617(01))
17. Dirección General de Simplificación Regulatoria. México 2006. URL: http://web.inmujeres.gob.mx/dgaf/normateca/Otros/Guia_lenguaje_cotidiano.pdf
18. Directive on the Management of Communications Canada. 11.05.2016. Government of Canada. URL: <https://www.tbs-sct.canada.ca/pol/doc-eng.aspx?id=30682>
19. Direttiva sulla semplificazione del linguaggio dei testi amministrativi. Ministro per la Pubblica Amministrazione. Dipartimento della Funzione pubblica. URL: <https://www.funzionepubblica.gov.it/sites/funzionepubblica.gov.it/files/16872.pdf>
20. Ehrenberg-Sundin B. Plain Language in Sweden, the Results After 30 Years. *Plainlanguage.gov*. URL: <https://www.plainlanguage.gov/resources/articles/plain-language-in-sweden/>
21. Electronic Code of Federal Regulations (e-CFR). Cornell Law School. Legal Information Institute. URL: <https://www.law.cornell.edu/cfr/text/1/18.12>
22. Emerson B. Administrative conference of the United States. ACUS. URL: <https://www.acus.gov/newsroom/administrative-fix-blog/using-plain-language-draft-regulations>
23. Ernde L. Scalia illustrates the art of judicial persuasion. *California Bar Journal*. The State Bar of California. URL: <https://www.calbarjournal.com/February2014/TopHeadlines/TH6.aspx>
24. Fioritto A. Un bilancio del progetto «Semplificazione del linguaggio amministrativo». Università di Foggia. URL: https://www.unifg.it/sites/default/files/2021-06/qdrmi_sempl_0.pdf
25. Guía para Escribir Documentos en Lenguaje Ciudadano. Secretaría de la Función Pública.
26. History of Plain English. URL: <https://stc.uws.edu.au/pwe/Assets/historyofPE.html#:~:text=In%201983%20Plain%20English%20Campaign,first%20published%20collection%20of%20waffle.>
27. Impey J. Jargon-busting. *Deutsche Welle*. 18.09.2012. URL: <http://www.dw.com/en/eu-targets-jargon-with-clearwriting-campaign/a-16248889>
28. Mellinkoff D. *The Language of the Law*. Little, Brown and Co. 1963. P.454.
29. Merckelbach H. Redactioneel Klare Taal: Wie kan daar nu tegen zijn? Uitgeverij Paris. URL: <https://www.uitgeverijparis.nl/nl/reader/206165/1001449576>
30. Plain Language Association International. PLAIN. URL: <https://plainlanguagenetwork.org/about/>
31. Plain Language Bill. Parliamentary counsel office. New Zealand legislation. 2022. URL: <https://www.legislation.govt.nz/bill/member/2021/0070/latest/DLM4357602.html?src=qs>
32. Plain Writing Act of 2010. Public Law 111–274. 13.10.2010. Govinfo. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-111publ274/pdf/PLAW-111publ274.pdf>
33. Policy on Communications and Federal Identity. 11.05.2016. Government of Canada. URL: <https://www.tbs-sct.canada.ca/pol/doc-eng.aspx?id=30683>

34. Recommendation 68-4. Consumer Bulletin. Adopted 10–11.12.1968. ACUS. URL: <https://www.acus.gov/sites/default/files/documents/68-4.no-FR.pdf>
35. The Language Act. 28.05.2009. № 2009:600. Ministry of Culture. Government Sweden. URL: <https://www.government.se/contentassets/s/16ba706f40854a87b910941caf3891d1/language-act-in-english.pdf>
36. The President Executive Order №12866. 30.09.1993. Regulatory Planning and Review. URL: <https://www.archives.gov/files/federal-register/executive-orders/pdf/12866.pdf>
37. Turnbull I. M. L. Clear Legislative Drafting: New Approaches in Australia. Statute Law Review, Volume 11, Issue 3, 01.12.1990. P.161–183. URL: <https://academic.oup.com/slr/article-abstract/11/3/161/1611158?redirectedFrom=fulltext>
38. What is plain language? International Plain Language Federation. PLAIN. URL: <https://plainlanguagenetwork.org/plain-language/what-is-plain-language/>

Afanasieva M. The plain language of legal documents as the Rule of Law requires: international and national experience

Summary. The article is devoted to studying the movement of the plain language of legal documents in the world, particularly, a retrospective of the legal regulation of the requirements for the clarity and comprehensibility of the acts of authority in English-speaking countries, other states and Ukraine.

The article's author proceeds from the thesis that legal activity is closely related to the use of language and its professional use often causes difficulties for ordinary citizens. This is due to the use of special terms and Latin expressions, without explaining their meaning; bureaucratic style of text presentation; complex verbal constructions, long sentences and confusing paragraphs; stamps, clichés, etc. When the state communicates with society and persons, such language often

leads to misunderstandings and complicates the proper realization of rights and fulfilment of duties by the addressees of legal documents.

The main purpose of using plain language is to write a legal document in such a way that it is easy for the target audience and interested parties to understand its content and use the information received.

The article begins with an overview of the theoretical framework underlying the definition of plain language and a brief history of plain language initiatives around the world. The directions in which plain language had an impact on legal activity in Great Britain, the USA, Canada, Australia and other countries of the world, especially in the development of legislative acts, are described. Other areas where plain language has had an impact are also explored, such as contract law and the language of judicial decisions.

The state of normative and legal regulation of the use of understandable language in Ukraine about law-making, law enforcement and judicial activities is separately investigated. Current regulatory acts establishing requirements for authority in this area are considered. The article also seeks to reveal actual areas of implementation of plain language in Ukraine, including issues of design and visualization in the digital sphere.

It is concluded that the implementation of plain language in legal documents when communicating between the state and a person is a requirement of a democratic society and the implementation of the principle of the rule of law. It is emphasized the need to legislate mandatory requirements for all public authorities and their officials, regarding the use of clear, understandable and simple language in communication with society.

Key words: plain language, legal documents, administrative acts, rule of law, democratic society, information, communication policy.